

לדעת ר' יוחנן, שנוי הדבר במחלוקת ר' מאיר ור' יהודה אם 'שינוי' קונה לו. (ובני מערבא חלקו על כך, שכיון שאינו שלוחו בדבר זה, לא נקנתה הסחורה למשלח).
 ולדעת ר' אלעזר, גם לר' מאיר אין זה נחשב שינוי מדעת המשלח, כיון שעכ"פ הרוויח בעסקו. ולכן חולקים ברווחים כפי שסיכמו מלכתחילה.

קסב. ראובן נתן מעות לשמעון שיביא לו בהם פירות, והלך שמעון ומכר את הפירות ללוי – האם זכאי ראובן ליטול את דמי הפירות כפי מחירם עתה, ביוקר, או אינו רשאי אלא ליטול כפי מה שנתן? (קג).

אם כבר זכה בפירות בקנין, ולאחר שנתייקרו מכרם שמעון, נוטל את המחיר היקר. ואם לא קנאם, אלא שנתן לו מעות מראש באמנה – אסור לו ליטול דמים כמחיר היוקר, שנראה כרבית. ואולם אם כששמעון מכרם ללוי, אמר לו שפירות של ראובן הוא מוכר לו – הרי אותם דמים ששילם (שהם כפי מחיר היקר) של ראובן הם.

קסג. למסקנת הסוגיא, מה דין חיוב התשלומין במקרים דלהלן? (פרט הדין בכל אחד, באופן שכפר ונשבע לשקר ואח"כ הודה, ובאופן שלא נשבע):
 א. לקח מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה.
 ב. גזל מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה.
 ג. גזל שוה פרוטה והלך הנגזל למקום רחוק. (קג-קד).

א. ישנה דעת תנאים אחת שנחלקו בדבר ר' טרפון ור' עקיבא, אם מניח דמים ביניהם ומסתלק (כך מבואר ב'מעשה דחסדי אחד', וביבמות קיב:). ודעת ר' שמעון בן אלעזר, שלא נחלקו על כך שמניח ומסתלק. (ואף לצאת ידי שמים אינו חייב. תוס' כאן. וע' רמב"ם מכירה כב; תוס' ב"מ לו:).
 ואם נשבע לשקר והודה – דינו כגזילה (ע' סעיף ב).

ב. לר"ט – מניח גזילה ומסתלק (ולא שיניח ביניהם שיקחנה, אלא יניח עד שיתברר הדבר – ב"מ לו:), בין נשבע בין לא נשבע, אלא שאינו יוצא ידי שמים עד שישב לנגזל האמיתי (ע' רש"י ומהרש"א), ולר"ע – בין נשבע בין לא נשבע חייב להשיב לכל אחד ואחד (אלא שאם נשבע חייב מדין התורה, ואם לא נשבע, משמע בגמרא שחייב מקנס חכמים).

ג. אם לא נשבע לשקר – אין צורך להוליכו אחריו למדי, ואם נשבע לשקר, אינו מתכפר לו עד שיבוא לידו. (בין לר"ט בין לר"ע – רש"י. וממהרש"א מבואר שאפילו לצאת ידי שמים אינו חייב ללא שבועה, דהוי כפקדון).

קסד. אדם שנשלח להחזיר חוב לבעליו, באלו מן המקרים דלהלן פקעה האחריות מאותו שנשתלח אליו (הלוה, השואל, הגזול וכ"ו) ובאלו לא פקעה אחריותו?

א. שלחו ללא עדים.

ב. שלחו בפני בעדים.

ג. לא שלחו ממש, אלא ביקש שימציא את עצמו לאותו אדם, כדי שישלחנו הוא.

ד. נתן לו אגרת שעליו מופיע חותמו (דיוקני').

ה. עדים חתומים על אותה אגרת. (קד)

א. לא נפקעה אחריות המשלח.

ב. לרב חסדא – נפקעה אחריותו, ולרבה – לא נפקעה.

ג-ד. לא נפקעה האחריות מהמשלח.

ה. לשמואל – לא נפקעה האחריות, ולר' יוחנן – נפקעה.

קסה. מהן שלש ההוכחות המוזכרות בסוגיא, לכך ש'חומשא – ממונא'. (קד:)

מכך שהוצרך התנא לומר שאינו חייב לילך אחריו למדי, משמע שממון של חברו הוא שמונח בידו (רש"י. וי"מ באופן אחר); מכך שאם נשבע על החומש – נותן חומש על החומש; וכן מדברי הברייתא שיורשים חייבים בקרן וחומש של אביהם.

קסו. מה דין הבן באופנים הבאים:

- א. נשבעו שניהם והודה האב בלבד.
- ב. נשבעו שניהם והודה הבן. (קד:)

א. אם אין עדים – הבן פטור מקרן וחומש. ואם יש עדים – משלם הבן קרן וחומש ופטור מן האשם.
ב. אם הגזילה קיימת – משלם קרן וחומש. ואם אינה קיימת – פטור מן החומש, וחייב בקרן אם יש אחריות נכסים, ועמד האב בדין קודם מיתתו.

קסז. א. גזל חפץ השהו פרוטה, והזול – האם וכמה חייב להשיב לבעלים (מה הדין כשהחפץ בעינו, ומה הדין כשאינו בעינו)?

- ב. גזל חפץ פחות משהו פרוטה – האם חייב להשיבו?
- ג. גזל שני חפצים השוים יחד פרוטה אחת, והחזיר אחד מהם – האם חייב להחזיר את השני, והאם מתקיימת כאן מצות השבה? (קה.)

א. אם החפץ בעין – משיבו כמות שהוא (כחמץ שעבר עליו הפסח). ואם לאו – משלם כפי שוויו בעת הגזילה.
ב. לפי לשון ראשונה בדברי רב פפא, משמע שחייב להשיבו, שמא תייקר שוב. וללשנא בתרא דר"פ, וכן משמע מדברי רבא – אינו חייב. (ע' תד"ה אמר.)
ג. נסתפקו בגמרא מה דינו. ובפירוש המסקנא נחלקו הראשונים אם חייב להשיב או לא. ולכו"ע אין כאן גזילה כעת, ומאידך לא התקיימה מצות השבה בהשבת חצי הפרוטה. (ולל"ק דרב פפא הנ"ל, נ' ודאי שחייב להשיב החפץ הנשאר, שמא תייקר.)

קסח. א. גזל חמץ ועבר עליו הפסח, וכפר ונשבע לשקר והודה – האם חייב קרבן שבועה? ומה הדין אם נשבע לפני שהגיע הפסח?

- ב. הגזול ממון מחבירו ושיקר בשבועה לומר שלא גזלו אלא מצאו, ואחר כך הודה – האם חייב קרבן שבועה?
 - ג. עד אחד שנשבע לחבירו שאינו יודע לו עדות, והודה – האם חייב קרבן שבועה? (קה:)
- א. רבא הסתפק בדבר, ומדברי רבה הוכיחו שחייב. וכל זה כשנשבע לאחר שנאסר, אבל אם קודם, הרי יש כאן כפירת ממון גמורה, וחייב (עפ"י רש"י. והאחרונים דנו אם יכול לומר הש"ל, או משלם תשלומין מעליא – ע' מל"מ גזילה ג, ה; חזו"א ועוד).
ב. בגמרא אמרו (אליבא דרבה) שתלוי, אם אומר לו הילך – פטור, ואם לאו – חייב.
ג. מחלוקת תנאים. וכן אמוראים נחלקו בדבר.

קסט. א. האם אדם נפסל לעדות במקרים הללו: 1. כפר בפקדון 2. כפר במלוה.

- ב. הכופר בפקדון ולא נשבע – האם חייב הוא באונסין, כגזולן? (קה:–קו.)

א. הכופר בפקדון נפסל לעדות לדעת רב ששת. ודוקא אם הפקדון בידו, אבל אם הוא באגם אינו אלא כמשתמט ומדחה אותו ולא נפסל. וכן הכופר במלוה, כיון שאין בידו לפרוע עתה, אינו אלא כמשתמט ולא נפסל. ואם נשבע – פסול בשניהם.
ב. רב ששת אמר שנעשה גזולן ומתחייב באונסין. ודוקא כשהפקדון ברשותו ולא באגם.

קע. שומר שתבעו חבירו, ונשבע כדי להיפטר, ואחר כך נודע ששיקר – האם וכמה משלם, באופנים הבאים:

- א. בטענת 'אבד' ובאו עדים ולא הודה.
- ב. בטענת 'אבד' והודה.
- ג. בטענת 'נגנב' ובאו עדים ולא הודה.
- ד. בטענת 'נגנב' ובאו עדים ואח"כ הודה.
- ה. בטענת 'נגנב' והודה ואח"כ באו עדים. (קו.)